

Základní informace:
faktografie

Rok 2021 znamenal zásadní posun díky práci nově přijatých členů do ŽV a to jak v IT oblasti, tak v práci s veřejností, podpoře administrativního zázemí, ucházení se o granty.

V lednu 2021 jsme měli již 70 lokálních koordinátorů (LK) na práce na studiích podle Modelu Živá krajina a v únoru jsme rozjeli sbírku na Doniu, pro možnost financování dalších školení pro LK.

V březnu jsme na sbírce již díky našim skvělým podporovatelům měli 150 tisíc Kč.

Mohli jsme tak udělat dvě školení v Broumovském klášteře a jedno doškolovací pro pokročilé LK a vyškolili za rok 2021 55 LK. Věnovali jsme se i péči o LK v terénu na desítkách lokalit po celé ČR: pomáhali jsme v terénu s mapováním, konzultacemi nad studii a validovali jsme (závěrečná kontrola správnosti studií proveditelnosti) cca 10 studií o celkové rozloze několika set km². S LK jsme měli za rok cca 10 webinářů nad modelem a jejich studii s dotazy. Pro řadu LK jsme objednali a zaplatili mapy císařských otisků (CO) a letecké snímky jejich území.

12. 5. jsme se dostali na TV Noe. Řešili jsme zde sucho i jeho klimatické příčiny a jak se dostat z pasti souběhu poničené krajiny, zvyšování teploty, narušení polárního víru v Arktidě a oslabených jet streamů.

Lobbovali jsme za prosazení podpory státu na adaptaci na klimatickou změnu a připomínkovali jsme přesun stovek milionů Kč v rámci Národního plánu obnovy po covidu v ČR na ochranu přírody a adaptaci na klima z MŽP na MZE, kterému však tato agenda nepřísluší. Podařilo se nám spolu s dalšími nevládními organizacemi, rozumnými politiky a úředníky vrátit prostředky zpět na MŽP ČR. Po mnoha dalších peripetiích se ve spolupráci s Bruslem podařilo obecně náš Model Živá krajina prosadit do NPO jako systémové a komplexní krajinné plánování adaptace na klimazměnu pomocí přírodě blízkých opatření. Celkem jsme jen na NPO odpracovali stovky hodin zdarma.

Informovali jsem ministry ŽP, MZe a MMR o nutnosti změnit SZP 23+ a dotační tituly směrem k větší adaptabilitě krajiny. V tom samém duchu se neslo i jednání na SFŽP.

Stovky hodin práce představovalo připomínkování k vyjádření zemědělské komise EU v rámci SZP 23+ a Strategického plánu ČR pro MZe, které však nadále nutnost potřebné adaptace ignoruje. Spolupracovali jsme na zveřejnění utajovaných připomínek EU k SZP 23+.

Rozjel se i vzdělávací projekt Erasmus (Broumovský klášter, ZŠ Prameny a ŽV) na doplnění školských osnov pro základní i střední školy o adaptaci na klima a zádrž vody v krajině.

Živá krajina Jižní Morava podala grant na MMR ČR pro dvě studie podle Modelu Živá krajina (MŽK) – Luleč a Žlebový potok. MŽK byl také na dvou jednáních představen městu Litovel, ale zastupitelstvo zatím váhá. Obdobně jsou na tom v obci Hrušky.

Živé vodě a týmu Živá krajina se pak podařil dosud nejsilnější krok – Norské fondy (RAGO) přes SFŽP přidělily spolkům Belec (nositel agendy) a Živé vodě taktéž i dalším partnerům z ČVUT, Ostravské univerzity, Opavské univerzity a PF UK Praha grant přes 13 mil Kč na dva roky realizující výzkum algoritmů konturované krajiny a monitoring řešených území před a po realizaci adaptačních opatření, zejména s ohledem na zádrž vody a zlepšení ukládání uhlíku do půdy.

Dokončila se studie Heřmánkovice včetně jejího představení zastupitelstvu.

Z Norských fondů REINE byl podpořen grant na další školení LK a zlepšení PR komunikace včetně výroby filmu dokumentující naši činnost (studio Remízek).

A konečně z Norských fondů programu OSLO byl podpořen záměr Strategické rady regionu Broumovsko vyřešit další území zdejšího regionu pomocí MŽK: Martínkovice, Otovice, Božanov, část k.ú. Broumov, Pěkov, Hlavňov, část k.ú. Police nad Metují a k.ú. Žďár nad Metují. Dodavatelem strategie bylo Belec, z. s. a Živá voda, z.s. dodala studie.

Řešily se studie na Plzeňsku, Podbeskydí, Vysočině, Olomoucku, Liberecku, Jižní Moravě a Středních Čechách.

Viz FB SPS: <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1LFvbrebdP2gj5PhWv4edNQffwD7iG2x&hl>

Ze všech studií jsme se zatím pustili do naší největší výzvy. Jedná se o extrémně potřebnou a zároveň nesmírně náročnou práci na zakázce pro obec Loučná nad Desnou, kde studii MŽK zaměřujeme hlavně na omezení ničivých účinků řeky Desná a jejích přítoků při povodních. První etapa řeší pramenné oblasti. V rámci seznámení se záměrem a pro zvýšení informování veřejnosti proběhla i schůzka svolaná paní starostkou Loučné Harazímovou a to konkrétně s Povodím Moravy, LČR a dalšími aktéry, kde byl představen a přijat nástin řešení. V rámci Státního fondu pro životní prostředí MZP ČR jsme dostali veledůležitou podporu ve formě 5 milionové dotace na vznik projektové dokumentace podle studie Model Zdoňov. Do skluzu v práci na tomto složitém problému nás mj. dostala nutnost kofinancovat 500 000 Kč, Živá voda je investorem akce a potíže s realizací výběrového řízení většího rozsahu. Pokračovaly práce na identifikaci vlastníků a jednání s nimi. Byla aktualizována studie pro potřeby podání výběrového řízení na projektovou dokumentaci v oblasti Libná a Hrnčířské údolí.

Účastnili jsme se jednání s několika kraji, Model jsme představili i Asociaci krajů, ale bez valné reakce. Náš Model Živá krajina podporuje: Jižní Morava, Olomoucký kraj a Liberecký kraj.

Na několika konferencích jsme byli pozváni představit naše řešení.

Uskutečnili jsme řadu přednášek po celé ČR ať již pro veřejnost, skauty, ČSOP a další zájmové skupiny. Přednášeli jsme o Modelu i v Dolním Rakousku, v obci Unterretzbach, ve vyškovské knihovně (kvůli covidu on line), přednáška v rámci Vodárenských dnů Beroun, představení Modelu na Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu při Radě vlády pro udržitelný rozvoj, přednáška pro Mendelu (Ulčák), pro Smart Česko (Ruth Bízková), přednáška pro simulované Environmentální shromáždění OSN pozvali nás na závěrečnou konferenci Pražského studentské summitu (studentsummit.cz), moravská města a obce – konference k vodě a suchu (Brno) a přednáška, on line přednáška: Zatlanka (Davidová), zoom o NPO pro ČRo (redaktor Mach), rozhovor: Koncepce kultury města Broumov 2022-2032, příspěvek v rámci Strategický kulatý stůl (Beková MŽP), přednáška pro Brontosaurus – Rzy v Orlických horách, Žďár nad Sázavou, zámek – přednáška v rámci Dnů venkova pro Kinské (spojená s exkurzí do lesů Kinských), představení Modelu ŽK – Police nad Metují, Pellyho domy, přednáška MENSA v Rokytnici v Podkrkonoší, přednáška na konferenci v Brně pro Lipku - Krajina pro život, Strakonice – přednáška Prolomit sucho pro veřejnost (organizoval Pavel Běle) a návštěva první velké série tůní podle studie proveditelnosti Pavla Běleho, MashUp prezentace v Impact Hub Praha, přednáška pro veřejnost Martínkovice v rámci Norských fondů – Osla, představení MŽK v území pro studii, přednáška a exkurze (pro Alena Cyzová) v Janovicích, přednáška pro veřejnost Teplice nad Metují – představení MŽK a Modelu Zdoňov, exkurze a přednáška v Úněticích (pro Michala Nekvasila), přednáška Rakovník pro Tomáše Steinbergera.

Navázali jsme první pracovní kontakty ke spolupráci s Českomoravským svazem zemědělských podnikatelů, Českým spolkem pro agrolesnictví (dohoda o spolupráci), firmou Carboneg (uhlíkové odpustky přes půdu) a dalšími. Pokračovala spolupráce s Asociací soukromého zemědělství.

PR vstupy měli jak LK tak členové ŽV v několika regionálních i celostátních médiích, samozřejmostí je kontinuální informování veřejnosti pomocí sociálních médií.

S metodou jsme seznámili i českou a slovenskou část bruselské vlády: DG CLIMA, DG ENVI a DG AGRO, kde jsme byli s Modelem srdečně přijati.

Dostali jsme se s Modelem na pracovní seznam EU 15 nejlepších adaptačních přístupů.

Připomínkovali jsme (skoro marně) Strategický plán ČR v rámci Společné zemědělské politiky EU (stovky hodin zdarma).

Po celý rok pokračovaly práce na zhotovení metodických pokynů s cílem předložit je na MMR na certifikaci metody. Přidali jsme několik dalších mapových značek do grafiky MŽK a přišli s novým inovačním konceptem excentrických minipolderů ke zdržení povodňové vody v pramenných oblastech.

Exkurze JMK – (22.10.) Živá krajina jižní Morava iniciovala jednodenní exkurzi po best practises v okolí Vyškova. Bus s 50 účastníky z řad starostů a zastupitelů i novinářů postupně

navštívil protierozní pás s jedlým sadem, nový církevní agroles, revitalizaci (s bobří hráží), nivu s novými tůněmi, vzorovou ekofarmu Probio a pásové hospodaření v Lovčičkách v péči ZD Rostěnice.

Pokračovaly práce na prosazení MŽK na MŽP, MZe, MMR, v senátu i na bruselské půdě (MŽK byl představen slovenským a českým zástupcům z DG Climate, DG Agro i DG Envi. Dopis vládě ohledně našeho návrhu adaptace. Kritika MZe za nesystémový přístup (ministr Toman žádá omluvu).

V březnu 2021 jsme navázali spolupráci s JMK krajem, kdy jsme panu hejtmanu Grolichovi a jeho náměstkovi Zámečnickovi představili MŽK a naše záměry s JMK, včetně návrhu nápravy krajiny po tornádu pomocí našeho Modelu.

Byli jsme osloveni Radegastem – inspirovali jsme podnik k výrobě reklamy akcentující ochranu vody a krajiny.

Navázána spolupráce s Kofolou, osloven přímo pan generální ředitel Janis Samaras.

Připomínkování a PR na stop Dunaj-Odra-Labe.

Účast na webináři: Agrolesnictví – praktické příklady skloubení ekonomiky a ekologie (Agrární komora JMK)

Články v: Sedmá generace, A2, Deníky, LN, Hrot, Deník Referendum, Broumovské noviny, magazín: Zahrada, park, krajina, Časopis pro obce a města, Britské listy.

Jiří Malík obdržel cenu Josefa Vavrouška za výjimečný počin za rok 2021 - Model Živá krajina.

Byl podán další pokus MŽK o ocenění Stockholm Water Prize.

Po celý rok průběžně práce na Katalogu opatření pro certifikační proces ze stran MMR ČR (stovky hodin).

MŽK se dostal na pracovní seznam 15 nejlepších praxí EU ohledně adaptace na klimatickou změnu.

Navázána spolupráce s Byznys pro společnost. Přednáška k akci Odpovědné Česko: První kulatý stůl.

MŽP (náměstek Dolejský) – písemně vyslovuje souhlas s MŽK pro účely adaptace ČR na klimatickou změnu.

Prostřednictvím Adama Voldána navázána spolupráce s Českou asociací pojišťoven a provedeny dvě konzultace s Kooperativou.

Pokusili jsme se přesvědčit GR LČR Vojáčka ke spolupráci na MŽK.

Konzultace ochrany výsadeb smrku ztepilého vůči fytopatogenním houbám a navázání spolupráce s Institutem lázeňství a balneologie Karlovy Vary.

Spolupráce se spolkem Julinka na tvorbě několika tůní v CHKO Broumovsko.

Lidé z několika týmů LK mapovali erozní události a bleskové povodně včetně dokumentace.

Info setkání s Czech Organics.

Vydali jsme s Maiwaldovou akademií Broumov se vzdělávacím a kulturním centrem Klášter Broumova s Julinkou brožuru pro občany „Zadrž vody v celé ploše povodí Křinického potoka - Představení studie proveditelnosti na 19,10 km² podle Modelu Živá krajina“.

Vydali jsme leták „Živá krajina – komplexní a replikovatelná metoda adaptace krajiny na klimatickou změnu“ za pomoci Norských fondů, Active Citizens Fund, Nadace OSF.

Zhotovena prezentace „16 kroků“ adaptace podle MŽK (v čj. i angl.).

Aktualizována několikrát hlavní prezentace Prolomit sucho a Živá krajina.

Zhotovena nová prezentace Navrhování opatření (zahrnuta inovace nové typologie krajiny – do 2 % sklonu: roviny, nad 2 % sklonu – svahoviny – konturace dle sklonu).

V rámci představení jednotlivých studií bylo uspořádáno několik veřejných slyšení (například Otovice, Martínkovice v CHKO Broumovsko).

Uzavřeli jsme dohodu o spolupráci s Český spolek pro agrolesnictví.

Několik pokusů rozjet model na Slovensku. Navázána spolupráce s Institut Gaia (Vlado Lobotka).

Pro ČT vstup na Hučivé Desné spolu se starostkou Harazímovou.

Spolupráce na záměru města Broumova stát se kulturním městem EU roku 2028.

Náslech úvodního callu k EU Missions a idea přihlášení několika území z ČR do klima paktu

EU.

Jiří Malík se stal klimatickým ambasadorem EU.

Pokračují přípravy záměru obnovit hřbetiny na 100 km² mez Jaroměř, Ratibořicemi a Novým Městem nad Metují. Osloven SPÚ s kladným vyjádřením se pokusit zvrátit jejich zánik. Přihlášení do jednání ohledně rušení aquaduktu u Nového Města nad Metují.

přehled aktivit v čase

- 11.1. 2021 - Facebook Článek v Mladá Fronta DNES - jak vznikala studie Luleč na Vyškovsku
- 6.2. 2021 <https://plus.rozhlas.cz/adaptacnich-projektu-proti-zmenam-klimatu-je-stale-vic-chybi-jim-ale-vetsi-8420492?fbclid=IwAR0Jc3LSp9X9fLFiDwFgCtZAaiPYJJakNsdFYShkAFrkq7bu137tBoZpZiQ>
Podcast o projektu ŽK a dalších, představení soutěže Adapterra Awards
- 25.2. 2021 - Martina Jurová - Farmářka z Ježkovic vybudovala na svém pozemku opatření pro zadržení vody, s náklady pomohl kraj | Brno (rozhlas.cz)
- 11.3. 2021 - Luleč si nechala zpracovat koncepci opatření pro zadržení vody v celém katastru obce | Brno (rozhlas.cz)
- 14.3. 2021 - Jana Moravcová - Rozhovor pro časopis Finmag o "Nápadu na vodní Nobelovku"
- 13.4. 2021 - Dana Konečná, Dana Juranová - Rozhovor s koordinátorkou: chci pro děti lepší krajinu, než jakou jsme zdědili (denikreferendum.cz)
- 30.4. 2021 - Setkání s radní Skopalíkovou - Středočeský kraj - podpořeno Nadací OSF a EHP a Norska
- 8.5. 2021 - Jiří Malík - Facebook Rozhovor pro TV Noe o klimatické změně a Národním plánu obnovy V souvislostech - Jiří Malík: Živá voda a sucho | TV Noe
- 11.5. 2021 - Článek o vodě a suchu ze Slovenska: cituje Jiří Malík a zmiňuje spolek Živá voda... a dokonce informuje o pilotním projektu Kofola na ochranu podzemních vod v oblasti Rajec - Jannis Samaras
- 11.5. 2021 - Jiří Malík: Otevřený dopis ministru Tomanovi ke skandálnímu selhání MZe v procesu Národního plánu obnovy - Ekolist.cz
- 13.5. 2021- Facebook Partneři v projektu Krajina v našich rukou - Skautský institut
- 29.5. 2021- <https://talk.youradio.cz/porady/hovory/jana-moravcova> Jana Moravcová - Podcast o projektu Společně proti suchu
- 7.6. 2021- Facebook Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava
- 11.6. 2021 - Daniel Řezníček, Jiří Malík - Prezentace projektu ŽK v Loučné nad Desnou zástupcům Olomouckého kraje i LČR, Povodí Moravy, CHKO Jeseníky
- 5.7. 2021 - Klášter Broumov - Rozhovor s Jiřím Malíkem o zádrži
- 17.7. 2021 - Výjezdní společné mapování v Loučná nad Desnou
- 3.8. 2021 - ZŠ Prameny - Projekt - Společně s dětmi proti suchu - spolupráce i s Maiwaldova akademie a Klášter Broumov
- 13.8. 2021 - Jednání o spolupráci s projekční firmou GEOTest, a.s.
- 20.8. 2021 - Nominace Jiřího Malíka do užšího výběru finalistů "Výjimečný počin" za rok 2020 Cena Josefa Vavrouška Nadace Partnerství
- 17.9. 2021 - Konference a představení projektu ŽK pro 70 zástupců obcí Jihomoravského kraje, díky spolupráci s firmou GEOTest, a.s.
- 25.9. 2021 Den venkova 2021 | Facebook "Voda nezná hranice" - zámek Žďár nad Sázavou akce Den venkova
- 30.9. 2021 - Jiří Malík - Konference Interreg se zástupci obcí a regionů Retzer Land a Znojensko
- 7.10. 2021 - TV Studio 6 Protipovodňový systém v Loučné nad Desnou
- 22.10. 2021 - ŽK Jižní Morava - Zájezd za ukázkami dobré praxe pro 40 zástupců místních samospráv, 2 filmové štáby - diskuze na ekofarmě Probio, závěrečný raut
- 16.11. 2021 - Suché úterý - série webinářů k hospodaření s vodou v době klimatické krize - podpořeno Nadací Rosy Luxemburgové
- 23.11. 2021 - ŽK Podbeskydí - Účast na 7. konferenci časopisu Naše příroda - téma bylo rekultivace těžebních prostor, v zákulisí jsme čile informovali o know how ŽK
- 3.12. 2021 - Jiří Malík - Článek pro Britské listy o účelových vládních opatřeních proti suchu

jako stavba přehrad, nebo kanál D-O-L Šance na přežití (3. 12. 2021), Soňa Svobodová

14.12. 2021 - PR článek v Plzeňská DRBNA - Prazdroj lidem finančně podpořil i místní skupinu Živá krajina Plzeňsko - studie proveditelnosti v povodí Čemínského potoka navrhne konkrétní opatření např. ke zlepšení situace ochrany zásob podzemní vody.

administrativně ekonomická agenda

V loňském roce se nám podařilo získat granty převážně z Norských fondů a Státního fondu životního prostředí.

NF Oslo a Státní fond životního prostředí podpořili částkou 1 400 000 Kč - adaptaci na klimatickou změnu na Broumovsku. Živá voda, z. s. zpracovala podkladové studie pro tvorbu Adaptační strategie na klimatickou změnu, část povodí Stěnavy a Adaptační strategie na klimatickou změnu, povodí Dunajky.

Státní fond životního prostředí také podpořil vytvoření projektové dokumentace pilotního území Modelu Zdoňov 1 v celkové výši 4 975 955 Kč.

Pokračoval následný **projekt Společně proti suchu podpořených ze SFŽP a Norských fondů REINE** - podpořil nám tak další běhy školení pro nové i stávající lokální koordinátory, vznikne dokumentární film o ŽV, pořádaly se přednášky pro veřejnost a je hotová nová brožura o Modelu Živá Krajina částka 1 299 635 Kč.

Living Landscape NF - RAGO zatím náš největší projekt s názvem - Zvýšení retence vody v krajině - implementace počítačově generovaných návrhů přírodně blízkých opatření v procesu plánování a realizace Živé krajiny (LIVING LANDSCAPE) Živá voda, z. s. hlavní zpracovatel 2 pilotních studií proveditelnosti za využití automatizovaného návrhu krajinných úprav s využitím strojového učení. Korekce strojových návrhů a zpětná vazba. Spolupráce na studii proveditelnosti na území partnerského státu - Slovensko.

Živá voda, z. s. je v tomto projektu partnerem spolu s dalšími subjekty jako jsou: Machaon International Slovenská republika, Slezská univerzita v Opavě Fyzikální ústav, Biologické centrum AV ČR, v.v.i., Vysoká škola chemicko - technologická v Praze, České vysoké učení technické v Praze. Žadatelem dotace je spolek Beleco, z. s. celková výše dotace přesahuje 13 mil Kč.

MMR NGO 21 Studie proveditelnosti zádrže vody v krajině podle metodiky Modelu Živá krajina pro povodí Lulečského a Žlebového potoka Jižní Morava 818 222 Kč.

Naše činnost se dále rozrostla o zakázky obcí dle Modelu Živá krajina v Jihomoravském, Středočeském, Olomouckém a Královéhradeckém kraji, kdy si nechali zhotovit studie proveditelnosti zádrže vody v krajině a protipovodňová opatření.

Sestavil: předseda spolku Jiří Malík

a

Romana Sapetová, Koordinátor projektu Živá krajina, Živá voda, z. s.